

Oponentský posudek na doktorskou disertační práci***Mgr. Tomáše Valenty***
Nové komponenty signální dráhy Wnt

Hned na úvod svého posudku bych chtěl konstatovat, že disertační práce Tomáše Valenty je dobrým příkladem toho, kam by měl mladý experimentátor biolog během svého PGS studia dospět – k osvojení velké šíře pokročilých technik molekulární a buněčné biologie včetně dokonalého zvládnutí metod umožňujících vizualizace a kvantifikace buněčných dějů. Zásadní úlohu pro úspěch vědecké výchovy Tomáše Valenty měl jistě jeho školitel, RNDr. Vladimír Kořínek CSc., který byl v poslední době tutorem a garantem několika skvělých prací diplomových a bakalářských. Zásadním faktorem pro skvělé vyznění disertační práce je výborně zvolené téma a cíle práce. Vzhledem k tomu, že studovaná problematika vhodně osciluje na hraně základního výzkumu a potenciální aplikovatelnosti na studium nádorů popř. regeneraci tkání či diferenciaci v širokém smyslu, bylo jistě její řešení pro doktoranda vzrušujícím dobrodružstvím.

Práce se skládá z 24 stránkového konciseho literárního přehledu, který vyčerpává problematiku mechanismů kanonické signalizace Wnt a části kombinující komentář a diskusi k příloženým publikacím. Zvolený formát se mi jeví jako optimální, diskuse vzhledem k sevřenosti tématu a návaznosti jednotlivých prací jako vhodně rozsáhlá. Je dobře, že literární úvod nebyl rozmělněn odbočkami k některým použitým modelům (*C. elegans*) nebo dějům (apoptosa). Cca 3 stránkové komentáře informativně postihují nejdůležitější aspekty jednotlivých publikací. Pro oponenta je příjemné číst text bez překlepů psaný kultivovaným odborným jazykem.

Největším kladem celé práce jsou výborné publikace, na nichž vzhledem k prvoautorství dvou z nich měl Tomáš Valenta jistě lví podíl. Tři ze čtyř uvedených prací byly publikovány v časopisech biologické první ligy s velmi vysokou citovaností (Nucleic Acid Research, EMBO Journal, Developmental Cell) poslední čtvrtá byla zaslána opět do vysoce kvalitního časopisu Apoptosis. Všechny publikace samozřejmě prošly náročným kvalifikovaným oponentním řízením a všechny je možné považovat za objevené, nejenom upřesňující již poměrně dobře známé fakty.

V první práci autoři objevili a poprvé popsali interakci mezi transkripčním faktorem TCF-4 a transkripčním korepresorem CtBP1, včetně charakterizace schopnosti CtBP1 reprimovat transkripční aktivitu promotoru závislého na signalizaci přes Tcf/ β -kateninu. Druhá práce přímo navazuje na předcházející a charakterizuje unikátní funkci jednoho z CtBP asociovaných proteinů, HIC1, který mění lokalizaci CtBP do jaderně lokalizovaných tělísek. V této práci je prioritně popsána specifická vazba mezi HIC1 a důležitou komponentou Wnt signalizace, TCF-4. její důležitost m.j. spočívá v tom, že charakterizuje jeden z molekulárních mechanismů tumor-supresorové aktivity proteinu HIC1. Třetí práce vznikla ve spolupráci s laboratoří Marka Jindry a popisuje zajímavou funkční interakci dvou zcela odlišných signalizačních drah (Wnt na jedné straně a využívající jaderný receptor NHR-25 na straně druhé) na mimořádně vhodném modelu diferenciaci gonád *C. elegans*. Důležitým aspektem této práce je poukaz na mimořádnou evoluční konzervovanost popsané interakce mezi výše zmíněnými signalizačními drahami překlenujícími tak vzdálené taxony jako je háďátka a člověk. Poslední práce se zabývá vztahem mezi Wnt signalizací a apoptózou. Jasně ukazuje inhibiční účinek Wnt signalizace na apoptózu spuštěnou prostřednictvím vazby molekuly TRAIL na příslušné receptory. Jedním z mechanismů tohoto působení se zdá být inhibice exprese receptorů pro TRAIL – molekul DR4 a DR5 po aktivaci Wnt signalizace.

K předloženým publikacím bych měl několik zvědavých dotazů, které žádným způsobem nepoukazují na slabá místa předložené disertační práce.

Vámi nově objevená interakce CtBP1 s TCF-4 byla provedena pomocí kvasinkového dvojhybridního screenu. Mohl byste komentovat jeho výsledek – kolik interakcí jste zachytili, charakterizovali, kolik mezi nimi bylo molekul s již popsanou interakcí s TCF-4?

Mohl byste podrobněji referovat o tzv. HIC1 těliscích? Kolik různých transkripčních faktorů zde může být zadržováno, jaká je jejich potenciální vazebná kapacita a selektivita, v jakých buněčných typech se nalézají?

Mohl byste zmínit ligandy lidských homologů NHR-25?

Máte nějakou představu o faktoru, který je na Rat2Wnt1 buňkách spoluodpovědný za kompletní inhibici apoptózy v testovaných B-buněčných liniích?

Na závěr bych chtěl ještě jednou zhodnotit předloženou práci jako mimořádně kvalitní, v podstatě ukázkovou. Tomáš Valenta měl štěstí na výborného školitele a spolupracovníky, kteří mu umožnili pracovat na tak zajímavém tématu, kde se mohl na hraně vědeckého poznání ve velice kompetivní oblasti s potenciálně velkými aplikačními biomedicínskými výstupy.

Disertační práci Tomáše Valenty doporučuji k obhajobě a vysoce kladnému hodnocení členy Oborové rady doktorského studia ve studijním programu Molekulární a buněčná biologie, genetika a virologie.

Osobně přeji autorovi úspěšné pokračování skvěle nastartované vědecké kariéry kombinované se spokojeným osobním životem.

Doc. RNDr. Jan Černý, PhD.
Oddělení vývojové biologie a imunologie
PřF UK v Praze